Factsheet Besluitvorming voorstel sluiting brandweerpost Cadzand

Veiligheidsregio Zeeland is verantwoordelijk voor het leveren van kwalitatief goede en duurzame brandweerzorg. De inzetbaarheid van brandweerpost Cadzand staat al meerdere jaren ernstig onder druk door een aanhoudend tekort aan brandweervrijwilligers. Ondanks de grote inzet en betrokkenheid van onze brandweervrijwilligers kunnen Veiligheidsregio Zeeland en Gemeente Sluis niet anders dan het Algemeen Bestuur te adviseren om de post te sluiten. Beide organisaties hebben zich gezamenlijk met de ploeg jarenlang ingezet om nieuwe vrijwilligers te werven, maar het aantal aanmeldingen bleek uiteindelijk niet toereikend. Een belangrijke oorzaak hiervan is het dalende aantal inwoners waaruit geworven kan worden waardoor de kwetsbaarheid toeneemt.

Wat is er nodig om een brandweerpost draaiende te houden? En hoe zit dit bij de post Cadzand?

Een brandweereenheid bestaat uit drie functies: bevelvoerder, chauffeur en manschap.
De functies van bevelvoerder en chauffeur zijn hierbij cruciale functies. Een standaard uitruk is met voertuigbezetting van 6 vrijwilligers: 4 manschappen, 1 chauffeur en 1 bevelvoerder. Zonder deze laatste mag een brandweerwagen niet uitrukken. Dit is conform Besluit veiligheidsregio's artikel 3.1.2 en 3.1.5. Om hierin te voorzien is het streven om een ploeg van een post vrijwilligers uit 18 leden te laten bestaan met daarin 4 chauffeurs en 4 bevelvoerders.

De beschikbaarheid van vrijwilligers bij de post Cadzand is kwetsbaar. Om de bezetting van de post zoveel mogelijk aan te vullen is de afgelopen tien jaar gebruik gemaakt van zogenoemde opstappers. Dit zijn vrijwilligers die elders wonen, maar zich beschikbaar stellen voor de ploeg op de momenten dat zij in de omgeving van Cadzand aanwezig zijn.

De post Cadzand bestaat uit 4 vrijwilligers. Hiervan zijn er 3 permanent woonachtig binnen de gestelde opkomsttijd naar de kazerne. Een 4e vrijwilligers verblijft deeltijd in de dorpskern. De rest van de post bestaat verder uit de zogenoemde opstappers.

Hoewel er 2 nieuwe vrijwilligers in opleiding zijn, blijft het tekort aan vrijwilligers bestaan. Op persoonsniveau ziet de beschikbaarheid en de functies en inzet er als volgt uit voor de post Cadzand.

Onderdeel	Gewenste situatie	Huidige situatie Cadzand
Totaal aantal vrijwilligers	**± 18**	**3 permanent woonachtig in Cadzand, (momentopname inzetbaarheid kan afwijken) Incidenteel opstappers**
Bevelvoerders	**± 4**	**1 bevelvoerder (zelfde persoon is ook chauffeur)**
Chauffeurs	**± 4**	**1 chauffeur (zelfde persoon is bevelvoerder). Een tweede chauffeur verblijft 3 dagen**

		in Cadzand, niet opgeleid tot manschap.
Inzetbaarheid	**Volledig inzetbaar**	**Structureel tekort**
Opleiding	**Doorlopend**	**Twee personen in opleiding voor manschap**

Hoe vaak is de post Cadzand de afgelopen tijd ingezet?
Post Cadzand heeft gemiddeld **40** alarmeringen per jaar (2023 – 2025). Dit betreft een diversiteit aan meldingen variërend van dienstverlening (bv liftopsluiting) tot brand.

In 2025 ging het om **33 meldingen** voor de post en dit resulteerde in:

- **7 keer** uitgerukt met 6 personen (22%)
- **13 keer** uitgerukt met 4 personen (39%)
- **13 keer** niet uitgerukt door te weinig mensen (39%)

Belangrijk om te weten:

- Er zijn geen pieken in het aantal meldingen tijdens het hoogseizoen.
- Bij incidenten, zoals een gebouwbrand, zijn 6 brandweermensen nodig om veilig te kunnen werken. Dit is ook zo vastgelegd in het Besluit Veiligheidsregio's artikel 3.1.2 en 3.1.5.
- De afgelopen jaren is de post Cadzand meerdere malen voor een korte of langere periode buiten dienst gesteld wegens onderbezetting.
- De afgelopen jaren wordt een deel van de brandweerzorg in Cadzand wegens beperkte inzetbaarheid geleverd door de omliggende posten (Sluis, Oostburg en Breskens).

Wervingspotentieel Cadzand
Het aantal inwoners in de kern van Cadzand is volgens CBS Statline 2026 490 inwoners. Deze 490 inwoners zijn qua leeftijd als volgt ingedeeld.

Leeftijdscategorie	**0-15**	**15-25**	**25-45**	**45-65**	**65>**
Totaal: 490	55	45	105	135	145

Voor het wervingspotentieel waaruit vrijwilligers voor de brandweer geworven kunnen worden, geldt dat deze in een cirkel van circa 6 minuten van de post moeten wonen om in een tijdige uitruk te voorzien.

Uit de praktijk blijkt dat het aantal inwoners om een levensvatbare brandweerpost in stand te houden passend is als er circa 2.000 inwoners staan geregistreerd. De groep waarin zich potentiële brandweervrijwilligers bevinden is de leeftijdsgroep 20-45 jaar. Ongeveer 1/4 van de inwoners van Cadzand valt, op basis van leeftijd, binnen de doelgroep.

Toekomstige demografische ontwikkelingen maken het nog uitdagender om voldoende vrijwilligers te werven. Mensen wonen en werken steeds verder uit elkaar, waardoor de beschikbaarheid afneemt. Daarnaast nemen de vergrijzing en de eisen voor opleiding en vakbekwaamheid toe, terwijl de bevolking krimpt en de sociale betrokkenheid afneemt door de groei van recreatie.

Kernmerken van brandweerzorg

Brandweerzorg is meer dan opkomsttijden alleen. Brandweerzorg gaat ook om risico-beheersende maatregelen om de kans en de gevolgen van een brand te beperken zodat het beheersbaar blijft voor de brandweer. Het lukt niet altijd om door preventiemaatregelen het aantal branden en de omvang daarvan te verminderen. Een goede respons is blijft daarop essentieel.

Om een goede respons te kunnen geven worden hoge eisen gesteld aan medewerkers van de brandweer:

- Om in te stromen moet de vrijwilliger beschikken over goede gezondheid, voldoende beschikbaarheid, woonachtig in de omgeving en met een sterke motivatie. Er wordt immers qua opleiding en geoefendheid veel van hen verwacht.
- Na instroom duurt het 2 jaar om volledig opgeleid te zijn tot manschap. De opleiding bestaat uit theorie, praktijk, leerwerkplekopdrachten en oefenen met de ploeg.
- Een vervolgopleiding tot bevelvoerder kan daarna plaatsvinden. Hiervoor geldt dat de vrijwilliger voldoende ervaring heeft als manschap en aan de eisen voldoet om leiding te kunnen geven aan een eenheid. Hier wordt een assessment voor afgenomen.
- De opleiding tot bevelvoeder duurt 2 jaar.

De duur en de omvang van de opleiding zijn er niet voor niks. Het brandweerwerk is immers een vak wat risico's met zich meebrengt.

- De mensen moeten een brand en rook kunnen 'lezen'.
- Zij moeten inschatten hoe een brand zich ontwikkelt en onder hectische omstandigheden en onvolledige informatie, verantwoorde en veilige keuzes kunnen maken voor personeel en omstanders,
- De brandweer wordt ingezet op een grote diversiteit van incidenten.

Er zijn theoretisch mogelijkheden op een opleiding versnelt te doorlopen. Bijvoorbeeld een voltijd opleiding.

- Dit zijn mogelijkheden die toegepast kunnen worden indien de persoon begeleid kan worden en ervaring kan opdoen waarbij hij/zij leunt op de ervaring van een ploeg.
- Dit kan binnen beroepsploegen en ploegen waarbij er voldoende collega's zijn om te begeleiden.

Dit vinden wij geen verantwoorde alternatieven om een kleine ploeg als Cadzand snel te versterken.

Verantwoordelijkheid VRZ
VRZ heeft een verantwoordelijkheid ten aanzien van het veilig en verantwoord optreden richting haar medewerkers. Van daaruit is het onwenselijk dat de verantwoordelijkheid voor het bezetten van functies op enkele individuele vrijwilligers komt te liggen. Ook willen we voorkomen dat onze medewerkers door bijvoorbeeld een onvolledige bezetting in een situatie komen waarbij er risico bestaat dat zij niet op een veilige en verantwoordelijke wijze kunnen optreden. Vanuit de verantwoordelijkheid die we als organisatie hebben, willen we onze medewerkers niet in die positie brengen.

We constateren dat wat vanuit de eisen voor kwalitatief goede en duurzame brandweerzorg nodig is en wat feitelijk gezien mogelijk is vanuit de post Cadzand, een onoverbrugbaar gat is ontstaan. Het is niet realistisch te verwachten dat dit gat op de korte of langere termijn duurzaam verkleind wordt. Om die reden ligt het advies tot sluiting van de post Cadzand voor.

Wat betekent dit voor de inwoners van Cadzand?
De brandweer komt altijd. In de praktijk werden omliggende posten, waaronder Oostburg, Breskens en Sluis, de afgelopen jaren al ingezet voor ondersteuning of namen ze de uitruk in zijn geheel over. Met brandweerzorg vanuit deze posten nemen de aanrijtijden wel toe, maar biedt wel meer zekerheid. Deze posten zijn volledig operationeel inzetbaar en werken nauw samen bij incidenten. Na een definitief besluit zullen omliggende posten de meldingen van Cadzand overnemen. Hiermee was, is en blijft de brandweerzorg in Cadzand geborgd.

Samengevat:

- Er zijn zes vrijwilligers nodig voor een standaard brandweereenheid. Zonder bevelvoerder en chauffeur mag een voertuig niet uitrukken.
- Om over deze voldoende bezetting te beschikken bestaat een vrijwillige ploeg uit een veelvoud hiervan (ca 18).
- De huidige bezetting is te klein en te kwetsbaar. Deze kwetsbaarheid is al jaren aan de orde en neemt toe.
- De volledige opleiding voor manschap duurt 2 jaar, de opleiding tot bevelvoerders duurt eveneens 2 jaar. Voor de bevelvoerder zijn ervaring en aanvullende eisen van toepassing.
- Om, inclusief ervaring, opgeleid te zijn tot bevelvoerder is de doorlooptijd ongeveer vijf dienstjaren.
- Er zijn mogelijkheden waarmee de opleiding in korte tijd kan plaatsvinden. Maar is geen reële of wenselijke optie gezien de dan beperkte opgedane ervaring.
- De ervaring leert dat een bevelvoerderopleiding met een versneld traject zonder afdoende ervaring vaak niet met een positief resultaat behaald wordt.
- Niet iedereen die als vrijwilliger wordt aangenomen bij de brandweer beschikt over de competenties om door te groeien naar de functie van bevelvoerder. Bij interesse in de functie van bevelvoerder wordt dit standaard getoetst aan de hand van een assessment.
- Het brandweervak gaat ook over veiligheid van personeel. Het uitrukken met onvolledige bezetting brengt operationele risico's met zich mee.
  De onduidelijkheid die bestaat rond post Cadzand geeft onzekerheid bij operationeel leidinggevenden en meldkamer.